

REFERENDUM – interventni zakon za razkroj Slovenije in zakaj mu moramo reči odločen NE

Zakon o interventnih ukrepih za razvoj Slovenije ni ne interventen ne razvojni. Gre za trajen poseg v deset zakonov, ki izbranim skupinam takoj prinaša koristi, račun pa prelaga na vse prebivalce. Svet Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije ocenjuje, da zakon samo pokojninskemu sistemu prinaša več kot **640 milijonov evrov letnih posledic**, medtem ko velja ocena, da bo skupni izpad javnofinančnih prihodkov segal do približno milijarde evrov. Zakon v nobeni točki ne pove, kdo bo ta denar nadomestil, naš odgovor pa je jasen **delavci, upokojenci, bolniki, davkoplačevalci in prihodnje generacije**.

1. MIT: »Zakon razbremenjuje plače.«

Ne drži. Zakon ne razbremenjuje plač vsem zaposlenim, ampak uvaja socialno kapico izključno nad 7.500 evrih mesečnega dohodka. Korist bo tako imelo približno 1,1 odstotka najbolj plačanih, medtem ko **98,9 odstotka zaposlenih od tega ne bo imelo ničesar**. Samo pokojninska blagajna bo zaradi kapice prejela približno 150 milijonov evrov manj na leto. **To ni razbremenitev plač, ampak je razbremenitev najvišjih dohodkov na račun skupnih blagajn, ki temeljijo na solidarnosti.**

2. MIT: »Zakon nikomur ničesar ne jemlje.«

Zakon jemlje pokojninski, zdravstveni in drugim socialnim blagajnam. Če vanje priteče več sto milijonov evrov manj, lahko manko pokrijemo samo z višjimi davki, dodatnim zadolževanjem, zmanjševanjem drugih javnih izdatkov ali pa s slabšanjem že pridobljenih pravic. Trditev, da zakon nikomur ničesar ne jemlje je zato enaka trditvi, da praznjenje skupnega vodnjaka nikomur ne jemlje vode, saj se posledica ne pokažejo že pri prvem vedru, toda račun za dražjo vodo ko je vodnjak prazen pa vedno pride. **Kar zakon podari le izbranim, bomo prej ali slej plačali vsi.**

3. MIT: »Zakon bo izboljšal dostop do zdravnika.«

Zakon ne zagotavlja niti enega dodatnega zdravnika, ambulate, pregleda ali krajšega čakanja. Namesto tega ponovno odpira vrata prepletanju javnega in zasebnega zdravstva, rahlja omejitve zasebnega dela in omogoča, da se javno zbrana sredstva lažje prelivajo v zasebne dobičke. Javnemu zdravstvu bodo ostali urgence, neprekinjena oskrba ter najzahtevnejši in najdražji posegi, zasebni trg pa bo izbiral cenovno donosnejše storitve. **To ni večja dostopnost za vse, ampak je zgolj hitrejša pot za tistega, ki lahko plača in daljša vrsta za vse druge.**

4. MIT: »Zakon zvišuje pokojnine.«

Zakon ne zvišuje pokojnin. Ne spreminja odmernega odstotka in ne zagotavlja dodatne uskladitve. Upokojence zgolj oprošča prispevka za dolgotrajno oskrbo. Zaradi tega bodo kratkoročno prejeli približno odstotek višje nakazilo, sistem dolgotrajne oskrbe pa bo izgubil okoli 70 milijonov evrov na leto. To pomeni sicer nekaj evrov več danes, vendar manj denarja za oskrbo na domu, institucionalno varstvo in druge pravice jutri. **Upokojenci potrebujejo dostojne pokojnine in delujočo dolgotrajno oskrbo, ne pa nepremišljenih interventnih rešitev, kjer se zgolj zmanjša financiranje dolgotrajne oskrbe brez konkretnega odgovora kako bo izpad sredstev pokrit.**

5. MIT: »Nižji DDV bo povečal kupno moč.«

Če bi trgovec celotno znižanje DDV z 9,5 na 5 odstotkov prenesel v ceno, bi se izdelek, ki danes stane deset evrov, pocenil za približno 41 centov. Toda zakon ne vsebuje varovalke, ki bi trgovcem preprečila, da razliko zadržijo v svojih maržah. Državni proračun bo prihodek izgubil zagotovo, potrošnik pa nižje cene nima zagotovljene. Znižanje DDV tudi ni ciljan socialni ukrep. Premožnejši, ki porabijo več, lahko v absolutnem znesku prihranijo več kot delavec z minimalno plačo. **Nižji DDV brez nadzora cen lahko pomeni predvsem manj denarja za državo in večjo maržo za trgovca.**

6. MIT: »Nižji davek na najemnine bo mladim zagotovil stanovanja.«

Davčna stopnja za oddajanje premoženja v najem se znižuje s 25 na 15 odstotkov, v določenih primerih oddajanja mladim in družinam pa na 5 odstotkov. Toda davčno korist prejme lastnik, ne najemnik. Zakon lastnika ne zavezuje, da mora zaradi nižjega davka znižati najemnino. Hkrati zakon odlaga omejitve kratkotrajnega turističnega

oddajanja, kar lahko še dodatno zmanjšuje število stanovanj za dolgoročni najem. **Nižji davek zato povečujejo donos lastnika, ne zagotavlja pa nižje najemnine, novega stanovanja ali večje varnosti najemnika.**

7. MIT: »Socialna kapica zvišuje plače razvojnikom in inženirjem.«

Socialna kapica ne pozna poklica, znanja, inovacij ali ustvarjene dodane vrednosti. Pozna samo dohodek nad 7.500 evri. Korist bo imel edino tisti nad to mejo, ne glede na to, ali je razvojniki, direktor ali menedžer. Inženir, raziskovalec ali drug strokovnjak z nižjo plačo pa ne bo dobil ničesar. **To ni razvojna kapica, ampak je zgolj privilegij za odstotek najboljše plačanih, ki ga bomo zaradi izpada sredstev v pokojninski in zdravstveni blagajni financirali vsi drugi.**

8. MIT: »Kdor je 40 let vplačeval, mora dobiti polno pokojnino in polno plačo.«

Pokojninska blagajna ni osebni varčevalni račun. Današnji zaposleni s svojimi prispevki financirajo današnje pokojnine. Že zdaj lahko zavarovanec ob nadaljevanju dela prva tri leta prejema 40 odstotkov pokojnine, nato 20 odstotkov, njegova dodatna pokojninska doba pa se ugodneje vrednoti. Polni dvojni status bi pomenil 100 odstotkov plače in 100 odstotkov pokojnine ter približno 240 milijonov evrov dodatnega letnega bremena. Pravica tudi ne bi pripadala vsakomur po 40 letih dela. Zahtevana bi bila določena starost in pokojninska doba brez dokupa, pri čemer bi bili številni delavci, ki so začeli delati najmlajši ali delali na najtežjih delovnih mestih, postavljeni v slabši položaj.

Glede na to, da bi vsem v državi avtomatično prenehala pogodba o zaposlitvi ob izpolnitvi pogojev za starostno pokojnino bi morebitno nadaljevanje dela bi bilo v največji meri odvisno od volje delodajalca. Le ta bi lahko ponudil novo pogodbo tudi z nižjo plačo. Upokojenec s polno pokojnino bi tako lahko postal cenejša konkurenca mlajšemu delavcu. **To ni pravičnost do starejših, ampak je nevaren socialni damping, ki lahko znižuje plače in ruši medgeneracijsko solidarnost.**

Zagovorniki zakona pa ob tem zamlčijo, da zakon omejuje regresne zahtevke Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije proti delodajalcem ob poškodbah pri delu. Odgovornost se omejuje na hudo malomarnost ali naklep, zahtevke pa bi bil tudi ob dokazani hudi malomarnosti omejen na približno 23.000 evrov. Če so stroški zdravljenja in bolniškega nadomestila višji, razliko namesto odgovornega delodajalca plača zdravstvena blagajna. **Če je poškodba delavca za odgovornega poceni, varnost pri delu hitro postane samo strošek na papirju.**

Ta zakon izjemno spretno vsaki skupini pokaže **majhno korist**, skupni račun pa izjemno neodgovorno skrije. Najbolje plačanemu obljubi višjo neto plačo, delodajalcu nižji strošek, lastniku nepremičnine nižji davek, zasebniku več poslovne svobode, upokojencu nekaj evrov višje nakazilo in potrošniku nekaj centov možnega prihranka. Ne pove pa, kdo bo nadomestil stotine milijonov evrov, ki bodo manjkali v skupnih blagajnah ter ne zagotavlja novih stanovanj, zdravnikov, razvojnih naložb, delovnih mest ali višjih plač za veliko večino zaposlenih. Referendum zato ni boj proti uspešnim, podjetnikom, kmetom ali upokojencem. **Tudi ni boj proti višjim neto plačam, kar nam skušajo zlonamerno naprtiti nekateri. Je boj proti rešitvam kjer se za določene parcialne rešitve račun izstavlja celotni skupnosti. Ko zakon slabi sisteme, ki nas varujejo v bolezni, starosti in nesreči, njegovo lepo ime ne more prikriti njegovih nevarnih posledic. Zato moramo ta zakon ustaviti, preden bomo njegov račun plačevali z daljšimi čakalnimi vrstami, slabšimi pokojninami, manj pravicami in novimi rezi v socialno državo.**